

Калоферъ. — Но чорбаджията не се задоволявалъ само да експлоатира раята; това е въ духътъ на неговата обществена сила. Той владѣе срѣдствата за производство, слѣдователно — неговитѣ материални интереси го насърдчаватъ все къмъ по-безчовѣчно ограбване труда на наемника, на сиромаша и на вдовицата. Това може още да се счита за търпимо, или както изгубилиятъ чувство на самосъзнание робъ често се изразявалъ — „така е било, така ще и да бжде“. — Но чорбаджията е една сила, една властъ въ Калоферъ: той прилага и царскитѣ закони. Той е призната властъ въ България, а въ Калоферъ, чорбаджията е нѣщо като монархъ, който дѣли мегданъ срѣщу нравствения авторитетъ на даскалъ Ботю. „Надали има градъ или село, гдѣто своеволието на чорбаджиитѣ да се е развило до толкова, както въ Калоферъ. Въ него, освѣнъ мюдюрини и нѣколко заптии, други турци нѣма, и всичкото зло, всичкото тиранство е прѣдоставено на самитѣ чорбаджии, които сж агенти и ортаци на правителството“. ¹⁾ Тѣзи чорбаджии, съ баснословното си тиранство ще започнатъ да се ползуватъ до безсрамни размѣри и отъ „примѣритѣ отъ турско правосъдие“, които незакъснѣли да се явятъ слѣдъ знаменитата дата 18. февруари. Турското правителство, вѣрно на думитѣ си — да реформира България, ще си създава изкуствени процеси, ще насѣсква селата едно противъ друго за мнимо обсебени пасбища, отъ които чорбаджиитѣ ще ударятъ къравото: тѣ ще захванатъ да грабятъ на едро. Силния и лукавия всѣкога гледа да се размжти водата. Въ Калоферъ се явилъ силенъ порой, който завлѣкълъ мухитѣ, но голѣмитѣ брѣмбари останали читави. Този порой създаде турското правосъдие прѣзъ 1856. година: въ него Калоферскиятъ чорбаджия и сиромашъ сж изписани като великденско яйце. „Прѣди

¹⁾ Хр. Ботйовъ, Съчинения, стр. 167 (наша редакция).